

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 19447/2024
02.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца Raksim U&M Sormanу d.o.o. Нови Сад, чији је пуномоћник Мирослав Херцег, адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, кога заступа Правобранилаштво Града Новог Сада, ради утврђења и исплате накнаде за фактичку експропријацију, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1223/2024 од 11.07.2024. године, у седници одржаној 02.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1223/2024 од 11.07.2024. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 479/2023 од 21.03.2024. године, ставом првим изреке, одлучено је да се тужбени захтев усваја. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу исплати износ од 7.278.737,16 динара, са законском затезном каматом почев од дана пресуђења 21.03.2024. године до исплате. Ставом трећим изреке, утврђено је да је тужени стекао право својине у целости на парцелама бр. .../... површине 199 м² и .../... површине 45 м², обе у КО ..., које су уписане код РГЗ СКН Нови Сад 1, у ЛН ..., па је тужилац дужан да трпи да се тужени са тим правом упише код надлежне Службе за катастар непокретности, након правноснажности пресуде. Ставом четвртим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 387.902,38 динара, са законском затезном каматом почев од извршности пресуде па до исплате.

Апелациони суд у Новом Саду је, пресудом Гж 1223/24 од 11.07.2024. године, ставом првим изреке, одбио жалбу туженог и потврдио пресуду Вишег суда у Новом Саду П 479/23 од 21.03.2024. године. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Сл. гласник РС“, бр. 72/11... 18/20), у вези одредбе члана 92. Закона о уређењу судова ("Службени гласник РС", бр. 10/23), Врховни суд је оценио да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Наводима ревизије туженог о томе да је пресуда донета уз битну повреду Закона о парничном поступку јер је изрека супротна и противречна наводима из образложења, указује се на битну повреду из одредбе члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку. Међутим, та битна повреда није разлог због ког ревизија може да се изјави на основу одредбе члана 407. став 1. тачка 2. истог Закона.

Према утврђеном чињеничном стању, парцела број .../... површине 199 м2 је по врсти градско грађевинско земљиште, а по култури њива 2.класе у Ул. ..., док је парцела бр. .../... површине 45 м2 по врсти градско грађевинско земљиште, по култури њива 2.класе Ул. ..., а обе су у искључивом власништву тужиоца. Предметне парцеле су према Плану генералне регулације простора за породично становање у западном делу Града Новог Сада и према Плану детаљне регулације Адица у Новом Саду, у целости намењене за јавне саобраћајне површине – регулацију Ул. Јесењина и као делови Ул. Јесењина функционално повезују делове насељеног места у Новом Саду. Наведене парцеле користе се као јавне и саобраћајна површина – Ул. Јесењина, која је делимично опремљена комуналном инфраструктуром, док је саобраћајна површина изграђена од асфалтног застора, тако да обе парцеле користи неограничени број људи. За предметне парцеле није вођен поступак експропријације, нити је тужени тужиоцу исплатио накнаду. Тржишна вредност предметних парцела по м2 износи 29.830,89 динара, а узимајући у обзир укупну површину предметних парцела од 244 м2, њихова укупна тржишна вредност износи 7.278.737,16 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања о томе да је тужилац онемогућен у вршењу власничких права тиме што му је имовина фактички одузета претварањем у улицу, нижестепени судови су применом одредбе члана 58. Устава Републике Србије, члана 1. Протокола 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода и члана 10. став 2. Закона о јавној својини ("Службени гласник РС", бр. 72/2011...95/2018), тужбени захтев тужиоца усвојили.

По оцени Врховног суда, нижестепени судови су правилно применили материјално право.

Право на имовину је једно од основних људских права заштићених уставно-правним нормама и нормама међународних конвенција чији је Република Србија потписник. Устав Републике Србије, у одредби члана 58., јемчи мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона, тако што прописује да право својине може бити одузето и ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона, уз услов да је учињено уз накнаду која не може бити нижа од тржишне.

Законом се може ограничити начин коришћења имовине, а одузимање или ограничење имовине ради наплате пореза и других тражбина или казни дозвољено је само у складу са законом.

Протоколом 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, чланом 1., гарантована је заштита имовине, тако што је прописано да свако физичко и правно лице има право на неометано уживање своје имовине и да нико не може бити лишен своје имовине, осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права.

Уставне одредбе и Конвенција указују на обавезу исплате разумне накнаде за одузету имовину, по тржишној цени, у време пресуђења, која је одлукама нижестепених судова и досуђена тужиоцу.

Одредбом члана 9. став 1. Закона о грађевинском земљишту ("Службени гласник РС", бр. 44/95 ... 46/98), прописано је да се грађевинско земљиште приводи намени изградњом објеката, односно извођењем других радова у складу са прописима о планирању и уређењу простора.

Закон о јавној својини („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 95/2018), у одредби члана 10. став 2., прописује да се добрима у општој употреби у јавној својини, у смислу овог закона, сматрају оне ствари које су због своје природе намењене коришћењу свих и које су као такве одређене законом (јавни путеви, јавне пруге, мост и тунел на јавном путу, пруги или улици, улице, тргови, јавни паркови, гранични прелази и др). У смислу члана 7. истог Закона, добра у општој употреби у својини Републике Србије изузев путева II реда, који су у својини аутономне покрајине на чијој се територији налазе, као и изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица (који нису део аутопута или државног пута I и II реда) и тргова и јавних паркова, који су у својини јединица локалне самоуправе на чијој територији се налазе.

У конкретном случају, предметно земљиште, власништво тужиоца, ушло је у састав Јесењинове улице у насељу Ветерник у Новом Саду, на основу Плана генералне регулације простора за породично становање у западном делу Града Новог Сада ("Службени лист Града Новог Сада", бр. 34/2017....27/2022) и Плану детаљне регулације Адица у Новом Саду ("Службени лист Града Новог Сада", бр. 22/2019....20/2023), тако што обе представљају изграђено грађевинско земљиште – јавну површину – саобраћајницу, коју користи неограничени број људи, а којом управља и коју одржава јединица локалне самоуправе, преко својих органа и јавних предузећа чији је оснивач. Тако је извршена тзв.фактичка експропријација која настаје када се на земљишту граде путеви, инфраструктурни и други објекти у јавном интересу, иако не постоји решење о експропријацији земљишта, односно његовом изузимању из поседа. Тужени је обвезник исплате тужиоцу предметне накнаде, пошто се парцеле у власништву тужиоца користе као улица, добра у општој употреби – јавној својини, а висина накнаде која тужиоцу припада, у смислу одредбе члана 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода и одредбе члана 58. Устава Републике Србије, правилно је утврђена према тржишној вредности земљишта које је ушло у састав формирање улице. Због тога, тужени неосновано у ревизији указује на погрешну примену материјалног права.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка јер је донета правилном применом одредбе члана 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку.

Из наведених разлога, Врховни суд је одлуку као у изреци донео применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић